

Asia: VN/24616/2022

Lausuntopyyntö arviomuistiosta poliittisesti vaikutusvaltaisten henkilöiden henkilötietojen käsittelystä keskitetyn kansallisen tietojärjestelmän avulla

Kysymykset vastaanottajille

1. Kuinka tarpeellisena näette poliittisesti vaikutusvaltaisten henkilöiden tai tällaisten henkilöiden perheenjäsenten tai yhtiökumppanien henkilötietojen käsittelyn keskitetyn kansallisen tietojärjestelmän avulla?

Pidämme kansallisen rekisterin perustamista lähtökohtaisesti kannatettavana. Tällä hetkellä – kuten arviomuistiossakin on todettu – on erityisesti perheenjäsenten ja yhtiökumppanien tietoja saatavilla nykyisistä kaupallisista tietokannoista melko huonosti, eivätkä ko. henkilöt aina välttämättä itse tiedä olevansa tällaisessa asemassa. Näin ollen erityisesti näitä henkilöitä koskevien tietojen saamiseksi rekisteriä voi pitää tarpeellisena.

2. Tulisiko vielä jokin näkökulma erityisesti ottaa huomioon vaikutusten arvioinnissa?

Ei lausuttavaa.

3. Muuta lausuttavaa

Velvollisuudesta hyödyntää keskitettyä kansallista PEP-tietojärjestelmää asiakkaan PEP-aseman varmistamiseksi

Jatkovalmisteluun on jäämässä kysymys siitä, tulisiko ilmoitusvelvollisille säätää pakolliseksi hakea asiakasta koskevia tietoja kansallisesta rekisteristä. Samaan aikaan on kuitenkin pidetty lähtökohtana, että ilmoitusvelvollinen ei voisi ainakaan pääsääntöisesti jättäytyä asiakkaan PEP-aseman selvittämisen osalta yksin rekisteritiedon varaan, vaan PEP-asemaa koskeva tieto pitäisi tarkistaa aina useammasta kuin yhdestä lähteestä. Tämä lisää ilmoitusvelvollisten työtaakkaa (ja maksullisuudesta riippuen myös kustannuksia).

Rekisterin käyttämisen pakollisuutta arvioitaessa on huomioitava myös voimassaolevan rahanpesulain mahdollistamat erilaiset asiakkaan tuntemisen tasot sen mukaisesti, kuinka suureksi riski arvioidaan. Katsomme, että velvollisuus tarkistaa kategorisesti asiakkaan PEP-asema

kansallisesta rekisteristä riskitasosta riippumatta on ristiriidassa lain hengen kanssa. Lisäksi on huomioitava, että rahanpesulaki ei muutoinkaan määrittele niitä toimenpiteitä, joita ilmoitusvelvollisella tulee olla PEP-henkilöiden havaitsemiseksi.

Edellä mainituilla perusteilla katsomme, että rekisterin käyttäminen tulisi jättää ilmoitusvelvollisen harkintaan, yhdeksi tietolähteeksi muiden joukossa. Rekisterin hyödyntämistä ei tulisi siis mielestämme säätää pakolliseksi.

Kansallisen rekisterin käytöstä perittävät maksut/ rahasuoritteet

Jatkovalmisteluun on jäämässä myös kysymys siitä, että jos ilmoitusvelvollisille asetettaisiin velvollisuus hyödyntää kansallista rekisteriä, voitaisiinko rekisterin käytöstä perittävä maksu määrätä suoritteen omakustannusarvoa alempana tai jättää se kokonaan perimättä.

Katsomme, että erityisesti, mikäli rekisterin käyttäminen säädettäisiin ilmoitusvelvollisille pakolliseksi, tulisi tämän olla maksutonta. Olisi kestävämpiä, jos lakisääteisen velvollisuuden täyttäminen edellyttäisi maksullisen palvelun käyttämistä. Erityisen raskaaksi veloitteen tekisi kustannusten ohella myös se, että rekisteriä ei voitaisi pitää ainoana (eikä aina välttämättä myöskään luotettavana) tietolähteenä, vaan ilmoitusvelvollisen tulisi hyödyntää myös muita kanavia, joista osa niistäkin on maksullisia. Tällöin sekä hallinnollinen taakka, että kustannukset kasvavat erityisesti pienille toimijoille liian suuriksi.

Lopuksi toteamme, että mikäli rekisterin käyttäminen lopulta kuitenkin tulee maksulliseksi, tulee ilmoitusvelvolliselle tästä aiheutuvien kustannusten olla yhtäläiset riippumatta siitä, haetaanko rekisteristä tietoa käyttöliittymän vai rajanpintojen kautta.

Aho Tiina
Suomen Kiinteistönvälittäjät ry